

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2024-08- Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO TEIKIMO

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija (toliau – Ministerija) parengė ir teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. rugpjūčio 11 d. nutarimo Nr. 806 „Dėl Vėžio registro įsteigimo, Vėžio registro nuostatų patvirtinimo ir registro veiklos pradžios nustatymo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Projektas).

Projekto tikslai:

1) užtikrinti duomenimis grįstą onkologinių ligų valdymą ir efektyvią duomenų stebėseną, onkologinių ligų prevenciją ir kontrolę, vystyti mokslą onkologijos srityje;

2) užtikrinti Vėžio registro (toliau – Registras) duomenų visapusiškumą, tikslumą ir aktualumą (realaus laiko duomenis), siekiant remiantis objektyviais duomenimis vertinti sveikatinimo veiklos kokybę, remiantis aktualiais duomenimis vykdyti mokslinius tyrimus ir rengti diagnostikos ir gydymo metodikas onkologinių ligų srityje.

Rengimo priežastys. Lietuvos Respublikos nacionalinio vėžio instituto įstatymo 2 straipsnio 7 punkte nurodyta, kad vienas iš Nacionalinio vėžio instituto (toliau – NVI) tikslų yra tvarkyti Registrą. Vėžio registro nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 806 „Dėl Vėžio registro įsteigimo, Vėžio registro nuostatų patvirtinimo ir registro veiklos pradžios nustatymo“ (toliau – Registro nuostatai) 7 ir 8 punktuose nurodyta, kad Registro valdytojas yra Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Registro tvarkytojas – NVI.

Registro paskirtis – registruoti Registro objektus, rinkti, kaupti, apdoroti, sisteminti, saugoti, naudoti ir teikti Registro duomenis, atlikti kitus Registro duomenų tvarkymo veiksmus (Registro nuostatų 2 punktas).

Registro duomenų teikėjai (pirminiai duomenų šaltiniai) yra asmens sveikatos priežiūros įstaigos (toliau – ASPI), kuriose dirbantys gydytojai diagnozuoja onkologines ligas. ASPI gydytojai, diagnozavę onkologinę ligą, per 20 darbo dienų turi užpildyti Pranešimą apie pirmą kartą nustatytą onkologinės ligos diagnozę (Forma Nr. 090/a, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2014 m. sausio 27 d. įsakymu Nr. V-120 „Dėl Privalomų sveikatos statistikos apskaitos ir kitų tipinių formų bei privalomų sveikatos statistikos ataskaitų formų patvirtinimo“) ir pateikti Registro tvarkytojui. Tačiau nors ir daugėjant onkologinių ligų skaičiui, ASPI pranešimų apie nustatytą onkologinę ligą, mažėja.

Toliau lentelėje nurodyti duomenys apie onkologinę pagalbą teikiančių ASPI pateiktų pranešimų apie pirmą kartą nustatytą onkologinės ligos diagnozę skaičių. Per dešimtmetį naujai užregistruojamų ligų skaičius visoje šalyje sumažėjo 12 proc. Iš Šiaulių, Klaipėdos ir Kauno ligoninių

gaunamų pranešimų skaičius sumažėjo atitinkamai 86 proc., 49 proc. ir 38 proc., o iš Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registro duomenų užregistruojamų atvejų skaičius padidėjo 82 proc.

ASPI	2012 m.		2022 m.		Pokytis	
	Atvejai	proc.	Atvejai	proc. nuo visų registruotų atvejų	Atvejai	proc. nuo visų registruotų atvejų
NVI	4670	25,3	5024	30,9	354	7,6
Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligoninė Kauno klinikos	3828	20,8	2363	14,5	-1465	- 38,3
Klaipėdos universitetinė ligoninė ¹	1643	8,9	837	5,1	-806	- 49,1
Respublikinė Panevėžio ligoninė	690	3,7	804	4,9	114	16,5
Respublikinė Šiaulių ligoninė	984	5,3	138	0,8	-846	- 86,0
Vilniaus universiteto ligoninė Santaros klinikos	425	2,3	377	2,3	-48	- 11,3
Kitos ASPI	2027	11,0	901	5,5	-1126	- 55,6
Valstybinis patologijos centras	2401	13,0	2579	15,9	178	7,4
Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registras	1779	9,6	3233	19,9	1454	81,7
Iš viso	18447		16256		-2191	- 11,9

Registro objektui apibūdinti taip pat naudojami Lietuvos Respublikos gyventojų registro ir Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registro duomenys, gaunami automatinio būdu, sąveika su nurodytais susijusiais registrais detalizuojama duomenų teikimo sutartyse. Tačiau dalis Registro duomenų, gaunamų tiesiogiai iš Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registro, yra netikslūs, nepakankami, todėl neužtikrinamas Registro duomenų visapusiškumas ir jų gavimas laiku, o tai ypač svarbu valstybės institucijoms ir įstaigoms priimant aktualiais duomenimis grįstus sprendimus sveikatos priežiūros politikos formavimo ir įgyvendinimo procese.

Registras yra itin svarbus nacionalinio masto duomenų apie onkologinių ligų atvejus šaltinis, kadangi jame kaupiami, apdorojami, sisteminami bei saugomi duomenys apie onkologines ligas Lietuvoje. Šie duomenys turėtų būti naudojami vertinant onkologinių ligų kontrolės priemonių efektyvumą nacionaliniu mastu, todėl Registre sukauptos informacijos analizė yra svarbi sergamumo ir ligotumo (pacientų, sergančių onkologinėmis ligomis, dalies populiacijoje) onkologinėmis ligomis stebėsenai bei įvertinimui, itin reikšminga sveikatos priežiūros paslaugų planavimui ir resursų paskirstymui. Tinkami, visapusiški Registro duomenys sudaro galimybes nagrinėti ir vertinti onkologinių ligų dinamiką, prevencijos ir gydymo efektyvumą, siūlyti sprendimus kokybiškai ir veiksmingai onkologinių ligų prevencijai vykdyti, asmens sveikatos priežiūrai užtikrinti, biomedicininiais tyrimams ir su tuo susijusiam mokslui vystyti.

Pažymėtina, kad Registro duomenys turėtų sudaryti sąlygas epidemiologiniams tyrimams atlikti, siekiant nustatyti onkologinių ligų paplitimo tendencijas, rizikos veiksnius ir jų poveikį gyventojams; atsižvelgiant į onkologinių ligų skaičių, atvejų pasiskirstymą teritorijoje, efektyviai prevencijai ir kontrolei vykdyti planuojant atitinkamas prevencines programas ir veiksmus, skirtus mažinti riziką susirgti onkologine liga ir kontroliuoti jos plitimą; gydymo veiksmingumui vertinti atsižvelgiant į taikytus diagnostikos ir gydymo metodus; moksliniams tyrimams atlikti ir pažangos onkologijos srityje vystymui; sveikatos priežiūros paslaugų planavimui, skirstant sveikatos sistemos išteklius, Privalomojo sveikatos draudimo fondo (toliau – PSDF) biudžeto lėšas, sudarant sąlygas

¹ Veikusi iki 2023 m. sausio 1 d., po reorganizavimo veikia VšĮ Klaipėdos universiteto ligoninė.

inovatyvių vaistų prieinamumui ir kt. Registre esantys duomenys yra reikšminga priemonė sveikatos politikos formavimui ir įgyvendinimui, tinkamai, kokybiškai ir efektyviai sveikatos priežiūrai užtikrinti, mokslui vystyti.

Siūlomos priemonės. Projektu siūloma:

1) nustatyti Registro objektų tvarkymo tikslus, apimančius tinkamos ir kokybiškos informacijos, susijusios su onkologinėmis ligomis, centralizuoto valdymo ir duomenų prieinamumo užtikrinimą; onkologinių ligų epidemiologinę stebėseną, prognozavimo, prevencinių ir sveikatos priežiūros paslaugų ir jų apmokėjimo Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis onkologinėmis ligomis sergantiems pacientams planavimo ir valdymo analizės vykdymą, efektyvaus sveikatos išteklių panaudojimo modeliavimą, onkologijos srities moksliniams tyrimams vykdyti; sveikatinimo veiklos kokybės vertinimą, sveikatinimo rodiklių stebėseną; visuomenės informuotumo didinimą apie onkologines ligas, kitimo tendencijas, priežastis ir prevencinių priemonių poveikį;

2) papildyti Registro tvarkytojo funkcijas naujomis funkcijomis, apimančiomis Registro ir kitų informacinių sistemų integracijos sąsają ir sąveikų įgyvendinimo organizavimą ir koordinavimą; Registro objektų duomenų vertinimą, onkologinių ligų epidemiologinę stebėseną, prognozavimo ir sprendimų modeliavimo vykdymą, išvadų ir siūlymų Lietuvos Respublikos Vyriausybei, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai ir kitoms institucijoms ir įstaigoms jų kompetenciją reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka teikimą; Registre sukauptos informacijos analizės, statistinių skaičiavimų vykdymą, onkologinių ligų diagnostikos, taikytų gydymo metodų, stebėsenos veiksmingumo ir efektyvumo vertinimą; Registro duomenų teikėjų teikiamų duomenų atitikties Registro nuostatų reikalavimams ir (ar) apimties vertinimą; duomenų nuo atsitiktinio ar neteisėto sunaikinimo, pakeitimo, atskleidimo, taip pat nuo bet kokio kito neteisėto tvarkymo apsaugą; priemonių, mažinančių duomenų atskleidimo ir praradimo riziką ir užtikrinančių prarastų duomenų atkūrimą, ir duomenų apsaugą nuo klastojimo užtikrinimą; nepertraukiamą Registro veikimą;

3) įtraukti kitas su Registro tikslais ir Registro tvarkytojui pavestomis funkcijomis susijusias informacines sistemas. Siekiant mažinti administracinę naštą ASPĮ teikiant ir (ar) tikslinant jų Registrui teikiamus duomenis, siūloma numatyti galimybę Registro duomenis automatiškai būdu gauti iš Privalomojo sveikatos draudimo informacinės sistemos Sveidra, Elektroninės sveikatos paslaugų ir bendradarbiavimo infrastruktūros informacinės sistemos, Sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų praktikos licencijų registro, Sveikatos priežiūros įstaigų licencijavimo informacinės sistemos, ASPĮ informacinių sistemų per Valstybės duomenų valdysenos informacinės sistemos integracijos sąsajas;

4) nustatyti, kad Registro duomenų teikėjai duomenis teikia tik elektroninių ryšių tinklais, aiškiai numatant, kad duomenų teikimas Registrui yra ASPĮ pareiga;

5) tikslinti Registro duomenų registravimo procesą, kai duomenis Registras gauna iš kitų registrų ar informacinių sistemų;

6) numatyti galimybę Registro duomenis naudoti Jungtinėje duomenų bazėje, tvarkomoje Valstybės duomenų valdymo platformos aplinkoje, siekiant užtikrinti reikiamą infrastruktūrą duomenų analitikai;

7) atsižvelgiant į tai, kad Registro duomenys tiesiogiai susiję su sveikatos sistemos valdymo sritimi, Registro duomenys naudojami sveikatos priežiūros politikai formuoti, onkologinių ligų epidemiologijos stebėsenai vykdyti, siūloma keisti Registro valdytoją iš Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos į Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministeriją.

Priėmus Projektą ir pakeitus Registro valdytoją, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. vasario 8 d. įsakymas Nr. V-68 „Dėl Vėžio registro duomenų saugos nuostatų patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. birželio 27 d. įsakymas Nr. V-526 „Dėl Vėžio registro saugaus elektroninės informacijos tvarkymo taisyklių, Vėžio registro veiklos tęstinumo valdymo plano ir Vėžio registro naudotojų administravimo taisyklių patvirtinimo“

turės būti pripažįstami netekusiu galios, nes visus su Lietuvos Respublikos informacinių išteklių valdymo įgyvendinimu susijusius teisės aktus turės patvirtinti naujasis Registro valdytojas.

Registro svarbos vertinimą planuojama atlikti po Projekto priėmimo, nes tik tuomet bus aišku, kokios Registro ir kitų informacinių sistemų sąveikos galės būti integruojamos, duomenų prieinamumo kiekiai ir kt.

Numatomi Registro plėtros darbai:

1) sukurti jungtis su visomis 6 specializuotą onkologinę pagalbą teikiančiomis įstaigomis. Šiuo metu yra sukurtos 2 elektroninės jungtys formos Nr. 090/a „Pranešimas apie naujos onkologinės ligos diagnozę“ (toliau – Forma Nr. 090/a) teikimui iš specializuotą onkologinę pagalbą teikiančių įstaigų;

2) diegti automatinės duomenų kokybės patikros sprendimus, kurie padės išvengti apie 15 proc. Registrui klaidingai teikiamų duomenų. Kasmet į Registro informacinę sistemą įvedama apie 20 tūkst. naujų pranešimų, apie 3 000 pranešimų turi būti pakartotinai peržiūrėti ir patikslinti. (specializuotų užklausų parengimas ir duomenų tikslinimas užtrunka apie 22 d. d. per metus vieno specialisto darbo laiko);

3) atsisakyti popierinių formų pildymo ir teikimo. Apie 20 proc. Formų Nr. 090/a vis dar teikiama popieriniu formatu siunčiant dokumentus paštu. Įdiegus papildomus Registro funkcionalumus bus atsisakyta popierinių dokumentų ir pranešimai apie vėžinius susirgimus bus teikiami tik elektroniniu būdu.

Finansavimas. Projektui įgyvendinti 2024 m. papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės. Šiuo metu NVI Registro palaikymui skiriama 100 tūkst. eurų kasmet. Siekiant užtikrinti tinkamą Registro tvarkytojui numatytų funkcijų vykdymą, Registro ir kitų informacinių sistemų integracijų sąsajų įgyvendinimą, būtina diegti papildomus informacinius techninius sprendimus (Registro duomenų bazės modifikacija, vystymas, papildomų funkcionalumų diegimas, sistemos palaikymas, priežiūra, licencijų įsigijimas ir atnaujinimas), pritraukti reikiamų analitinių, informacinių technologijų kompetencijų specialistus, todėl Registro plėtrai ir veiklai nuo 2025 m. užtikrinti būtina skirti papildomai lėšas: 2025 m. – 700 tūkst. eurų, 2026 m. – 657 tūkst. eurų, 2027 m. – 719 tūkst. eurų. Registro nuostatų 56 punkte nurodyta, kad pasirengimas kurti Registrą, Registro kūrimas, tvarkymas ir priežiūra finansuojami iš NVI numatytų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų, todėl nurodytą lėšų poreikį 2025–2027 m. NVI yra pateikusi dabartiniam Registro valdytojui Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai. Švietimo, mokslo ir sporto ministerija 2025–2027 m. lėšų poreikį yra pateikusi Lietuvos Respublikos finansų ministerijai ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai. Vyriausybei pritarus, kad Registro valdytoja būtų Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Registro išlaikymui ir plėtrai užtikrinti lėšos: 2025 m. – 800 tūkst. eurų, 2026 m. – 757 tūkst. eurų, 2027 m. – 819 tūkst. eurų turėtų būti planuojamos ir skiriamos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos valstybės biudžeto asignavimuose, kuri šias lėšas skirtų NVI.

Siekiant užtikrinti tinkamą onkologijos srities politikos formavimą, būtinų su tuo susijusių pokyčių įgyvendinimą, vertinant asmens sveikatos priežiūros paslaugų, apmokamų PSDF lėšomis, apimtis ir naujų paslaugų į kompensavimo PSDF biudžeto lėšomis poreikį, atsižvelgiant į jau planuojamą 2025 m. PSDF biudžetą, Vyriausybės nutarimo projektą būtina priimti iki Lietuvos Respublikos Seimo rudens sesijos.

Projektas neprieštarauja Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programai, patvirtintai Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“. Projektas neperkelia ir neįgyvendina Europos Sąjungos teisės aktų nuostatų.

Projektas nėra notifikuotinas Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras taisyklių patvirtinimo“ reikalavimus.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 15 straipsnio 1 dalimi ir Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktu, Projekto numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliekamas.

Projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

Projektas buvo teiktas derinti per Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos Teisės aktų informacinę sistemą (Nr. 24-10695) Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai, Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai, Valstybės įmonei Registrų centrui, Valstybės duomenų agentūrai, Valstybinei ligonių kasai prie Sveikatos apsaugos ministerijos, Valstybinei akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnybai prie Sveikatos apsaugos ministerijos, Nacionaliniam kibernetinio saugumo centrui prie Krašto apsaugos ministerijos.

Projektas patikslintas pagal Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos, iš dalies pagal Teisingumo ministerijos, Valstybės įmonės Registrų centro, Valstybės duomenų agentūros pastabas ir siūlymus. Dėl pastabų ir siūlymų, į kuriuos neatsižvelgta teikiama derinimo pažyma. Vidaus reikalų ministerija pastabų neturėjo, kitos institucijos ir įstaigos išvados Projektui nepateikė.

Projekto rengimą koordinavo sveikatos apsaugos viceministras Aurimas Pečkauskas ir Sveikatos apsaugos ministerijos Sveikatos sistemos informacinių išteklių vystymo skyriaus vedėja Vilma Telyčėnienė (tel. +370 5 266 1439, el. p. vilma.telyceniene@sam.lt). Projekto tiesioginis rengėjas Sveikatos apsaugos ministerijos sveikatos sistemos informacinių išteklių vystymo skyriaus patarėjas Marius Jonutis (tel. +370 5 266 1492, el. p. marius.jonutis@sam.lt).

PRIDEDAMA:

1. Projektas, 6 lapai.
2. Projekto lyginamasis variantas, 6 lapai.
3. Derinimo pažyma, 4 lapai.

Sveikatos apsaugos ministras

Aurimas Pečkauskas